

Presennol

Y Cyngorydd AJ Williams – Cadeirydd

S Aspey
JE Lewis

MC Clarke
DBF White

SK Dendy

MJ Kearn

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

PA Davies, M Jones, AA Pucella, G Thomas a/ac KJ Watts

Swyddogion:

Meryl Lawrence	Uwch Swyddog Gwasanaethau Democraidd - Craffu
Carys Lord	Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid
Claire Marchant	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles
Janine Nightingale	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau
Michael Pitman	Swyddog Gwasanaethau Democraidd – Pwyllgorau
Mark Shephard	Prif Weithredwr

1. ADRODDIAD ENWEBU HYRWYDDWR RHIANTA CORFFORAETHOL

Cyflwynodd Uwch Swyddog y Gwasanaethau Democraidd – Craffu, adroddiad oedd yn gofyn i'r Pwyllgor enwebu un Aelod fel ei Hyrwyddwr Rhianta Corfforaethol i gynrychioli'r Pwyllgor fel gwahoddai i gyfarfodydd y Pwyllgor Cabinet Rhianta Corfforaethol.

Eglurodd mai rôl yr Hyrwyddwr Rhianta Corfforaethol yw cynrychioli eu Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, gan gymryd rhan mewn trafodaethau gyda'r Cabinet ar eitemau yn ymwneud â phlant mewn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal. Ychwanegodd fod pob Hyrwyddwr yn y rôl hon yn ystyried sut mae'r holl wasanaethau o fewn cylch gorchwyl Craffu yn effeithio ar blant mewn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal ac yn annog eu Pwyllgor eu hunain i gadw eu rôl Rhianta Corfforaethol mewn cof wrth gymryd rhan mewn Craffu. Gall Hyrwyddwyr gefnogi'r Pwyllgor yn fawr drwy roi gwybod iddynt am waith parhaus Pwyllgor y Cabinet ac yn enwedig unrhyw benderfyniadau neu newidiadau y dylent fod yn ymwybodol ohonynt fel Rhieni Corfforaethol.

PENDERFYNWYD: Bod y Pwyllgor yn enwebu'r Cyng David White fel yr hyrwyddwr rhianta corfforaethol i gynrychioli'r Pwyllgor yng nghyfarfodydd Rhianta Corfforaethol Pwyllgor y Cabinet.

2. STRATEGAETH ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2022-23 I 2025-26

Cyflwynodd y Prif Swyddog - Perfformiad Cyllid a Newid, adroddiad a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Craffu ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig 2022-23 i 2025-26, sy'n nodi blaenoriaethau gwariant y Cyngor, amcanion buddsoddi allweddol a meysydd cyllideb a dargedwyd ar gyfer arbedion angenrheidiol. Mae'r strategaeth yn cynnwys rhagolwg ariannol ar gyfer 2022-2026 a chyllideb referniw ddrafft manwl ar gyfer 2022-23.

Eglurodd fod y Cyngor, ar 24 Chwefror 2021, wedi cymeradwyo cyllideb referniw net o £298.956 miliwn ar gyfer 2021-22. Fel rhan o'r Fframwaith Rheoli Perfformiad, roedd

rhamcanion cyllideb yn cael eu hadolygu'n rheolaidd a'u hadrodd i'r Cabinet bob chwarter.

Amlinellodd y Prif Swyddog - Perfformiad Cyllid a Newid y trosolwg ariannol dros y 10 mlynedd diwethaf a'r gostyngiadau cyllidebol yr oedd eu hangen ar y Cyngor sef cyfanswm o £62 miliwn. Roedd y Tabl yn 4.1.1 yn amlinellu'r gostyngiadau flwyddyn ar ôl blwyddyn.

Esboniodd, er mai £319.510 miliwn yw cyllideb refeniw net y Cyngor ar gyfer 2022-23, roedd ei wariant cyffredinol yn llawer uwch na hyn. Gan ystyried gwariant a gwasanaethau oedd yn cael eu hariannu gan grantiau penodol neu ffioedd a thaliadau, amcangyfrifwyd mai tua £480 miliwn oedd cyllideb grynsyth y Cyngor yn 2022-23.

Dywedodd fod y Cyngor yn cael y rhan fwyaf o'i gyllid refeniw gan Lywodraeth Cymru drwy'r Grant Cynnal Refeniw a chyfran o'r Trethi Annomestig. Ategwyd hyn wedyn drwy gasglu'r dreth gyngor, grantiau eraill a ffioedd a thaliadau. Roedd y dreth gyngor yn dâl yr oedd awdurdodau lleol yn ei ddefnyddio i helpu i dalu am eu gwasanaethau. Roedd y swm y mae talwyr y dreth gyngor yn ei dalu yn cynnwys 3 elfen:

- Tâl Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
- Tâl Cyngor Tref neu Gymuned
- Tâl Comisiynydd Heddlu a Throseddu De Cymru

Eglurodd y Prif Swyddog – Perfformiad Cyllid a Newid fod Treth y Cyngor yn ariannu bron i 30% o gyfanswm cyllideb y Cyngor.

Dywedodd y Prif Swyddog – Perfformiad Cyllid a Newid fod y Cyngor wedi parhau i gefnogi addysg, ymyrraeth gynnar, gwasanaethau cymdeithasol a gwasanaethau lles er mwyn sicrhau ein bod yn blaenoriaethu'r rhai sy'n agored i niwed yn ein cymdeithas. Mae'r MTFs yn ailadrodd hynny wrth symud ymlaen. Mae'r Cyngor yn edrych ar gynifer o ffyrdd â phosibl o wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ganddo er mwyn gallu parhau i ddiogelu'r gwasanaethau hyn.

Ychwanegodd y byddai'r Cyngor yn ceisio codi incwm ychwanegol lle bynnag y bo modd, ond bydd cyfleoedd cyfyngedig i wneud hynny o ystyried heriau Covid-19. Byddai'r Cyngor yn parhau i chwilio am ffyrdd eraill o ddarparu gwasanaethau er mwyn darparu cynaliadwyedd ac effeithlonrwydd. Roedd arbedion ar gyfer y flwyddyn i ddod yn cynnwys adolygu a rhesymoli cyflenwadau a gwasanaethau'r cyngor.

Eglurodd y Prif Swyddog – Perfformiad Cyllid a Newid fod Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant yn rhan sylweddol o ofynion y gyllideb, ac ar gyfer y flwyddyn ariannol i ddod roedd y Cyngor yn bwriadu gwario £78 miliwn ar y maes hwn. Tynnodd sylw hefyd at y Trosolwg Ariannol Corfforaethol o feysydd eraill er gwybodaeth. Tynnwyd sylw at y rhain yn fanwl yn 4.1.1 yr adroddiad ac roeddent yn ymdrin â rhai meysydd allweddol a restrir isod:

- effeithlonrwydd cyffredinol
- arbedion eiddo
- modelau darparu amgen
- Newidiadau i Ddarpariaeth Gwasanaeth
- Addysg
- Gofal Cymdeithasol a Lles
- Newidiadau adrannol

Eglurodd y Prif Swyddog – Perfformiad Cyllid a Newid, oherwydd y cyhoeddiad hwyr ynghylch yr adolygiad cynhwysfawr o wariant, na dderbyniwyd y setliad dros dro i

Lywodraeth Leol tan 21 Rhagfyr 2021. Roedd y setliad drafft yn nodi cynlluniau gwariant refeniw a chyfalaf ar gyfer 2022-23 ac roedd hefyd yn cynnwys dyraniadau arfaethedig ar gyfer 2023-24 a 2024-25. Dywedodd mai'r prif ffigur ar gyfer y gyllideb refeniw ar gyfer 2022-23 oedd cynnydd cyffredinol o 9.4 4% ar draws Cymru ac, yn achos Pen-y-bont ar Ogwr, roedd y cynnydd yn gynnydd o 9.2% yn y cyllid gan Lywodraeth Cymru.

Pwysleisiodd ei bod yn ofynnol i'r Cyngor, o fewn y ffigur setliad hwn, gwrdd â chost cytundeb cyflog athrawon, cynnydd mewn cyfraniadau Yswiriant Gwladol yn ogystal â chwrdd â'r costau ychwanegol o gyflwyno cyflog byw gwirioneddol i weithwyr gofal. Roedd disgwyl o hyd am y manylion ar gyfer hyn.

Gofynnodd y Cadeirydd, mewn perthynas â'r gronfa caledi, a oedd yr adran wedi dangos dibyniaeth ar y gronfa hon a faint oedd wedi'i hawlio yn y gorffennol.

Dywedodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod hawliadau sylweddol yn erbyn y gronfa caledi wedi eu gwneud gan y gwasanaethau cymdeithasol a llesiant. Yn 2020/21 hawliwyd dros £1filiwn mewn perthynas â threfniadau hamdden gyda Halo. Roedd hyn oherwydd y cyfyngiadau oedd ar waith oedd yn effeithio ar Halo gan gynnwys oriau agor a chapasiti yn ogystal â hawliadau a wnaed am gyfarpar Diogelu Personol (PPE) a rheoli gwasanaethau. O ran symud ymlaen roedd rhai manylion i'w gweithio allan o hyd ond roedd y gyfarwyddiaeth yn hyderus y byddai'n symud i gyllideb gytbwys y flwyddyn nesaf hyd yn oed ar ôl dileu'r gronfa caledi. Ychwanegodd y Prif Swyddog – Perfformiad Cyllid a Newid mai cyfanswm y ffigyrau gyda golwg ar wariant ar ofal cymdeithasol hyd at ddiwedd Rhagfyr o'r gronfa caledi oedd £3.8 miliwn.

Gofynnodd Aelod a oedd unrhyw arwydd o'r gronfa galedi yn cael ei chynnig eto yn y dyfodol pe bai cynnydd neu amrywiolyn arall mewn perthynas â Covid-19. Dywedodd y Prif Weithredwr nad oedd unrhyw gynlluniau ar gyfer cronfa galedi bellach ond nad oedd unrhyw ffordd o wybod beth sy'n dod nesaf o ran Covid ac felly beth fyddai Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu. O ran cyllideb, roedd yn bwysig cynllunio fel pe na bai unrhyw gymorth ychwanegol fel y gronfa galedi.

Cyfeiriodd Aelod at SSW1 yn Atodiad 1 yr adroddiad a gofynnodd sut rydym yn paratoui ar gyfer y pwysau cyllidebol sy'n gysylltiedig ag aelodau o'r teulu sydd angen gofal ar fyr rybudd ac weithiau gydag amryfal frodyr a chwiorydd.

Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod hyn yn cael ei wneud drwy edrych ar y data o ran demograffeg h.y. nifer y plant a phobl ifanc ym Mhen-y-bont ar Ogwr ac yna gwneir rhagfynegiadau fesul 10,000 o bobl yn seiliedig ar ddata'r flwyddyn flaenorol ac yna ffurfir cynllun y gyllideb o gylch hynny ar sail cost unigol.

Gofynnodd y Cadeirydd, mewn perthynas â SSW2 yn yr atodiad, pa fath o bwysau oedd wedi bod ac a oedd modd darparu rhai enghreifftiau yn ogystal â sut yr ymdriniwyd â hwy.

Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod y cyfyngiadau clo hirfaith wedi cael effaith ar iechyd a lles emosiynol a bod y Cyngor wedi gweithio'n agos gyda phartneriaid ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg ac wedi datblygu ystod o wasanaethau i gefnogi hyn, o wasanaethau iechyd meddwl rheng flaen ataliol i wasanaethau iechyd mwy aciwt. Mae gwasanaeth ARC sydd ar agor 7 diwrnod yr wythnos wedi gweld cynnydd yn y defnydd. Ychwanegodd fod y Tîm Gofal Cymdeithasol ac Asesu ac Adnoddau hefyd wedi gweld mwy o ddefnydd a bydd angen buddsoddiad pellach; bydd gwybodaeth bellach ar yr agwedd hon hefyd yn cael ei thrafod mewn Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn y dyfodol.

Manteisiodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar ar y cyfle i ddiolch i weithlu'r trydydd sector oherwydd bod dibyniaeth y cyngor ar wirfoddolwyr wedi bod yn sylweddol gan eu bod wedi gweithio'n ddiflino drwy gydol y pandemig.

Adleisiodd Aelod y sylwadau hyn a dywedodd gan ei fod yn unigolyn oedd yn gwarchod ei hun am gyfnod byr yn ystod y pandemig, ei fod yntau hefyd wedi dibynnu ar wirfoddolwyr ac roedd yn ddiolchgar iawn am y gwaith a wnaed ganddynt. Diolchodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant i'r Aelodau am y sylwadau a chytunodd fod y gwaith a wnaed gan y trydydd sector yn werthfawr iawn.

Gofynnodd Aelod, mewn perthynas â SSW2, beth oedd y pwysau o ran materion staffio a sut oedd lefelau'r staff yn edrych erbyn hyn a sicrhau bod gwasanaeth da yn cael ei gynnal. Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod problemau staffio hyd at 16% ar y dechrau ond bod y niferoedd wedi bod yn gostwng yn gyson, yn enwedig yn y misoedd diwethaf ond fel gwasanaeth rydym wedi parhau i weithio gyda chydweithwyr yn AD i sicrhau bod cymorth wedi bod yn ei le i staff ar absenoldebau afiechyd.

Gofynnodd Aelod, mewn perthynas â SSW3, a oedd unrhyw ddyfarniadau cyflog yn y dyfodol yn sicrhau bod pob aelod staff yn cael eu talu yn ôl y Cyflog Byw Cenedlaethol sef £10.50 yr awr. Cadarnhaodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar fod y Cyngor ar y trywydd iawn i gyrraedd y safon honno a'i fod eisoes wedi gwneud hynny mewn sawl maes.

Gofynnodd y Cadeirydd, mewn perthynas â SSW5, pa mor llwyddiannus oedd yr hyfforddiant mewnol a chost staff asiantaeth i'r gyfarwyddiaeth.

Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod tîm datblygu'r gweithlu gofal cymdeithasol yn dîm arobryn. Cawsant glod am eu rhaglen 'Blwyddyn Gyntaf o Ymarfer' felly roeddent yn ymroddedig iawn i ddeall y pwysau oedd yn ymwneud â recriwtio ar gyfer gwaith cymdeithasol yn enwedig gwaith cymdeithasol yn ymwneud â phlant. Rydym hefyd yn gweithio'n agos iawn gyda sefydliadau addysg bellach fel Coleg Pen-y-bont ar Ogwr a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd. Ychwanegodd fod y Cyngor yn derbyn grant Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol gan Lywodraeth Cymru sy'n ariannu cyfran fawr o'r gost o ran hyfforddiant, asiantaeth a gwaith cymdeithasol er bod cynnydd wedi bod mewn costau asiantaethau a fu'n heriol i bob Awdurdod Lleol. Gan fod bwlch amser sylweddol weithiau rhwng cael staff parhaol, yn enwedig yn yr adran gofal cymdeithasol plant, rhaid i ni ddibynnu ar staff asiantaeth i sicrhau nad oedd unrhyw swyddi gwag yn y maes hwn.

Ychwanegodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant mai her wirioneddol oedd bod llawer o'r ymgeiswyr llwyddiannus eisoes yn ymgeiswyr mewnol ac felly roedd yna swyddi gwag newydd yn bod cyn gynted ag y byddai hen rai wedi'u llenwi. O ganlyniad i hyn bu adolygiad o'r maes gwasanaeth ac rydym wedi datblygu swydd gwaith cymdeithasol mwy profiadol ac mae hysbysebion ar gyfer y swydd hon wedi'u cyhoeddi'n ddiweddar.

Lleisiodd Aelod bryderon ynghylch gweithwyr cymdeithasol yn symud i awdurdodau eraill a gall cadw staff fod yn heriol. Gofynnodd a oedd unrhyw drafodaethau ar lefel genedlaethol ynglŷn â thelerau ac amodau cenedlaethol fel nad oedd angen i awdurdodau lleol gystadlu â'i gilydd. Gwnaeth yr Arweinydd sylwadau ar hyn a chefnogodd y syniad o delerau ac amodau cenedlaethol. Roedd pob awdurdod lleol wedi cael profiad o'r problemau hyn a hynny ers peth amser ac roedd gan weithwyr

proffesiynol gwerthfawr eraill eisoes delerau ac amodau cenedlaethol, er enghraifft athrawon, niysys a meddygon i enwi ond rhai.

Ychwanegodd yr Arweinydd fod llawer o feichiau gweinyddol yn ymwneud â gweithwyr cymdeithasol a bod hyn yn rhywbeth yr oedd angen ymchwilio iddo er mwyn ceisio lleihau'r baich hwn a sicrhau bod gweithwyr cymdeithasol yn cael mwy o amser gyda phlant a theuluoedd.

Dywedodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod gan lawer o weithwyr cymdeithasol mewn awdurdodau eraill y gallu i ymgymryd â rolau cymorth ychwanegol a bod hynny wedi bod yn llwyddiannus a bod yr awdurdodau lleol hynny yn ddeniadol i weithwyr cymdeithasol; felly roedd hyn yn rhywbeth roeddem ni hefyd yn dymuno ei roi ar waith.

Rhoddodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant amlinelliad mewn perthynas â SSW6 ar ba daliadau uniongyrchol oedd o fewn yr adran gwasanaethau plant.

Gofynnodd Aelod a oedd unrhyw gynnydd yn y nifer sy'n manteisio ar daliadau uniongyrchol ar gyfer gofal cymdeithasol i oedolion hefyd, o ystyried y cynnydd yn nifer y bobl hyn dros y blynnyddoedd. Cadarnhaodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod yna gynnydd yn wir yn y maes hwn hefyd; roedd y pwysau yno ond nid yn yr un modd ag yr oedd ar gyfer gofal cymdeithasol plant, a chyda gofal cymdeithasol oedolion roedd y taliadau yn caniatáu mwy o hyblygrwydd gofal gan yr oedolyn ei hun neu aelodau o'r teulu sy'n eu cefnogi.

Gofynnodd y Cadeirydd, mewn perthynas â SSW7, a ellid rhoi rhywfaint o eglurhad ar y cynnydd mewn costau.

Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod hyn yn ymwneud ag adroddiad Cabinet a ddygwyd gerbron nifer o fisoedd yn ôl ar ail-dendro ein gwasanaethau Byw â Chymorth. Dros nifer o flynyddoedd, roeddem wedi bod yn gweld costau uwch gan ddarparwyr ac felly roedd y £650,000 yn gost a ragwelwyd wrth fynd i mewn i 22/23.

Rhoddodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles drosolwg byr ar SSW1 yn Atodiad B i'r Aelodau. Soniodd y Cadeirydd fod pob un o'r tri statws RAG ar gyfer cynigion SSW wedi'u rhestru'n goch a gofynnodd am ymhelaethiad ar y risgiau hyn. Dywedodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod y rhain yn gysylltiedig â'r sefyllfa y mae'r Cyngor yn ei gael ei hun ynddi yn dilyn Covid a'r galw cynyddol ar wasanaethau o ganlyniad i'r cyfnodau clo estynedig. Gall y pwysau cynyddol ar iechyd corfforol a meddyliol pobl gynyddu'r angen am wasanaethau yn ogystal ag effeithiau 'Covid hir' nad ydynt yn cael eu deall yn llawn. Yn achos y gwasanaethau sy'n ailagor ac yn dod yn debycach i'r cyfnod cyn-covid, mae'r pwysau wedi lleihau ond gallai hyn droi'n ôl pe bai lefelau'r cyfyngiadau yn dychwelyd.

Gofynnodd y Cadeirydd, ar ran Aelod, ynglŷn â'r genhedlaeth hyn a'r rhai sy'n gyfrifiadurol anlythrennog a sicrhau nad oedd y rhain yn cael eu hanghofio. Roedd ganddi bryderon penodol y gallai pobl deimlo'n unig ac efallai na allent gael at wasanaethau oherwydd diffyg defnydd o offer electronig, cost band eang ac ati ac nad oedd yn ariannol hyfyw i wneud hynny yn unig er mwyn cael mynediad at nifer cyfyngedig o wasanaethau. Credai ei bod yn bwysig cofio bod unigolion allan yno nad oedden nhw'n defnyddio technoleg neu na allent ei defnyddio a bod angen sicrhau bod cefnogaeth yn cael ei darparu ar eu cyfer. Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant fod llawer o'r technolegau a ddefnyddir yn datblygu o ran eu galluoedd a bod hyn yn arbennig o ddefnyddiol fel rhan o becynnau

gofal. Enghraifft o hyn oedd y synwryddion gwely sy'n gallu canfod gweithgareddau anarferol e.e. os oedd y person fel arfer yn y gwely ar adegau penodol neu am gyfnodau penodol o amser, gall y synwryddion ganfod pan nad ydynt yno am unrhyw gyfnod o amser a rhybuddio eu gofawyr; felly nid yw technoleg gynorthwyol yn cymryd lle gwasanaeth gofal personol ond yn hytrach mae'n fantais ychwanegol.

Soniodd yr Arweinydd bod nifer o gynigion yn cael eu trafod fel rhan o'r CCRCD o ran hybu cysylltedd mewn ardaloedd gwledig drwy drigolion a busnesau.

Gofynnodd Aelod a fu gostyngiad yn y defnydd o wasanaethau dydd. Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant y bu gostyngiad ac roeddem wedi gweld bod llawer o bobl a fyddai fel arfer wedi defnyddio'r gwasanaethau dydd bellach yn mwynhau'r gofal a'r cymorth sy'n cael eu rhoi iddynt mewn ffyrdd eraill o fewn eu cymunedau eu hunain. Ychwanegodd bod ystyriaeth yn cael ei rhoi hefyd i ddarpariaethau mwy arbenigol ac yn ddiweddar roedd gwasanaeth dementia yn rhedeg ym Mhen-y-bont ar Ogwr a fydd yn debygol o weld cynnydd yn y defnydd a wneir ohono; felly roedd hyn yn golygu bod rhai gwasanaethau'n cael eu darparu mewn gwahanol ffyrdd a oedd yn fwy addas i anghenion unigol a gwasanaethau eraill mewn ffyrdd sy'n cael eu ffafrio gan y defnyddiwr. Ychwanegodd yr Arweinydd mai un o'r gwasanaethau a ddarperir oedd gwersi nofio i bobl â dementia a'u gofawyr ac roedd hyn wedi bod yn llwyddiannus iawn.

Soniodd Aelod, mewn perthynas â SSW2 o Atodiad B, sut oedd y ffyrdd newydd o weithio yn delio â heriau gweithio gartref a phobl yn llenwi ffurflenni dros y ffôn. Ei phryder hi oedd nad oedd am i neb ddisgyn drwy'r rhwyd. Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant y bydd llawer o wasanaethau'n dechrau symud yn araf mewn ffordd gyfunol er mwyn sicrhau y byddai unrhyw un sy'n cael anawsterau yn dal i allu cael cymorth wyneb yn wyneb ac felly'r nod oedd defnyddio'r gorau o ddau fyd o ran gweithio a darparu gwasanaethau.

Ychwanegodd yr Arweinydd fod anghenion pobl yn hollbwysig i'r broses ailfodelu a gwneud penderfyniadau a bod hyn yn rhywbeth yr oedd gwaith yn parhau i gael ei wneud arno er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n addas at ddiben pawb. Ychwanegodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar fod naratif y gwasanaethau cymdeithasol wedi symud gan ddod yn rhywbeth gaiff ei arwain yn fwy gan ddefnyddwyr a gofynnodd beth na allwch chi ei wneud, a beth allwn ei wneud i'ch helpu.

Tynnodd y Prif Weithredwr sylw at bwynt yn ymwneud â CW3 yn Atodiad 1 am y cyllid newydd oedd wedi'i neilltuo i gwrdd â'r pwysau parhaus ar y gyllideb o ganlyniad i bandemig Covid19. Dywedodd y byddai nifer o faterion allai ddod i'r amlwg oedd yn anodd eu rhagweld a bod y cyllid o £1 filiwn yn caniatáu rhywfaint o hyblygrwydd. Gan fod ffigwr y setliad yn uwch na'r disgwyl gall hyn ein galluogi i ymlacio ond gyda phwysau a galwadau parhaus roedd yn bwysig peidio ag ymlacio gormod ac felly gall y cyllid a neilltuwyd cynorthwyo gyda rhywfaint o'r pwysau all godi.

Argymhellion:

1. Mewn perthynas â phwysau ar y gyllideb SSW5, argymhellodd y Pwyllgor y dylid ystyried llobio Llywodraeth Cymru i bennu cyflog cenedlaethol, telerau ac amodau ar gyfer gweithwyr cymdeithasol er mwyn lliniaru'r pwysau ar Awdurdodau Lleol o ran recriwtio a chadw gweithwyr cymdeithasol Plant, tebyg i'r trefniadau cenedlaethol ar gyfer athrawon, yr heddlu a nyrsys.
2. Yn ogystal â'r uchod, lleisiodd y Pwyllgor bryder ynghylch dibyniaeth sylweddol a chost bosibl staff asiantaeth yn y Gwasanaethau Plant a gofynnodd am sicrwydd bod y

PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 2 - DYDD GWENER, 21 IONAWR 2022

sefyllfa'n cael ei hadolygu'n barhaus a bod popeth y gellir ei wneud i'w leihau yn cael ei ystyried.

3. Mewn perthynas â chynnig SSW1 i leihau'r gyllideb, argymhellodd y Pwyllgor y dylid rhoi ystyriaeth i sicrhau nad yw defnyddwyr gwasanaeth yn cael eu cau allan gan y defnydd o dechnoleg / darpariaeth gwasanaeth digidol.

4. Mewn perthynas â chynnig lleihau cyllideb SSW2, gofynnodd y Pwyllgor am sicrwydd bod ystyried ffyrdd newydd o weithio yn cynnwys opsiynau ar gyfer gwasanaeth wyneb yn wyneb e.e. ar gyfer y rhai nad ydynt yn gallu ymgysylltu mewn ffyrdd eraill e.e. drwy lenwi ffurflenni dros y ffôn, etc.

5. Mewn perthynas â chynnig lleihau'r gyllideb SSW3, awgrymodd y Pwyllgor fod canfyddiadau negyddol i'r defnydd o'r term 'ailfodelu gwasanaethau' a gallai hyn gael effaith andwyol ar staff a defnyddwyr gwasanaeth ac nid oedd yn egluro'r eiriolaeth a'r ymgynghori helaeth oedd yn digwydd er mwyn gwrandao ar ddymuniadau defnyddwyr gwasanaeth; argymhellodd bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i derminoleg fwy cadarnhaol ac esboniad o linell y gyllideb, megis teilwra neu welliant parhaus di-dor, ac ati.

6. Mewn perthynas â sylwadau cyffredinol yn ymwneud â phwysau ar y gyllideb CW3, argymhellodd y Pwyllgor y dylid ystyried adolygu'r pwysau o £1M, oherwydd maint y ddibyniaeth sylweddol ar hen gronfa galedi Llywodraeth Cymru gan nifer o wasanaethau, gan gynnwys y rheiny oddi mewn i'r Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant; roedd pryder y gallai'r ffigwr fod yn annigonol ac y gallai gostyngiad yn y gwasanaeth a ddarperir ddilyn.

3. MATERION BRYD

Dim.